

(2138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

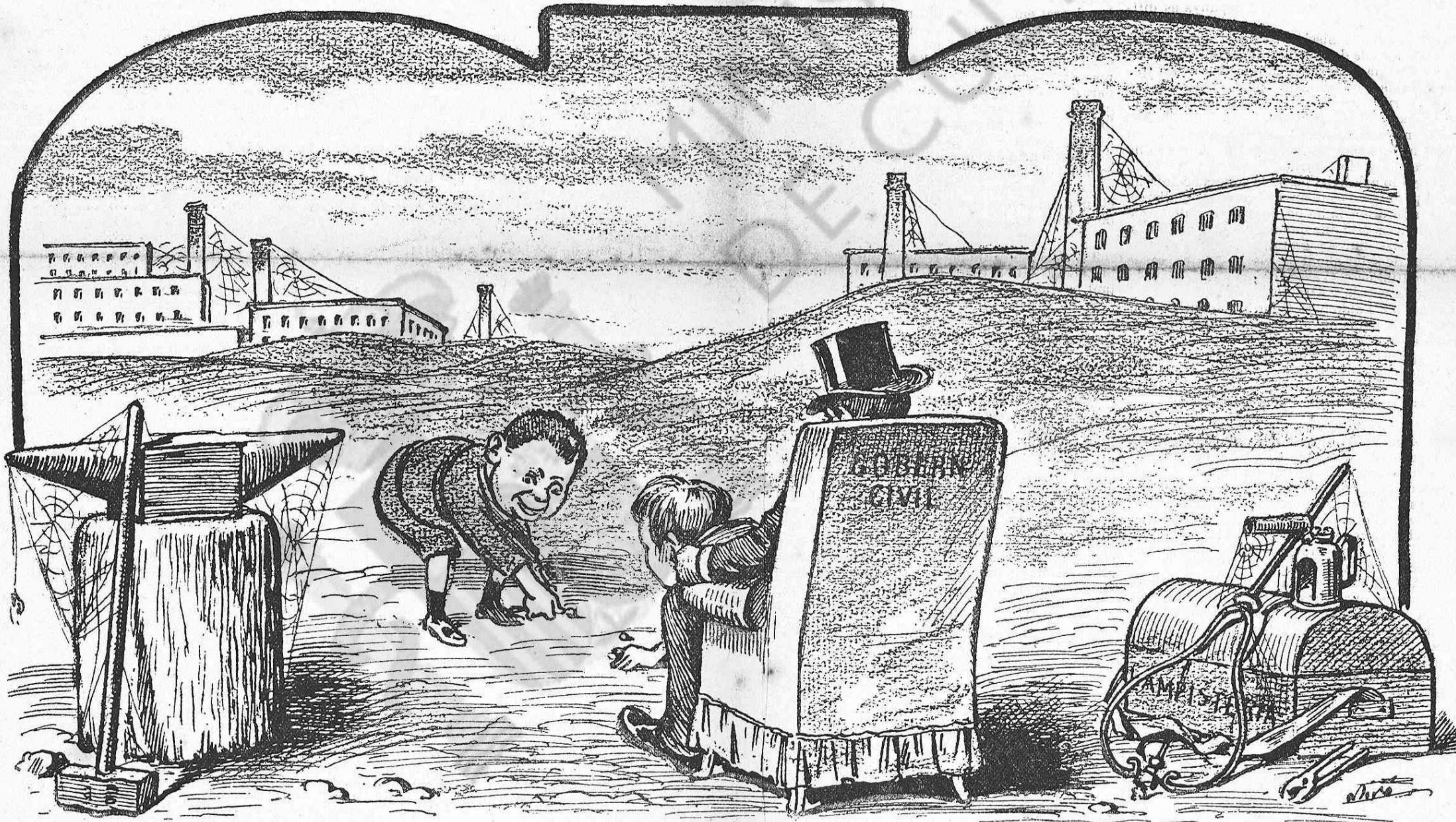
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

Un gobernador felís

—Es vritat que no 's treballa,
pero ab aixó ¿qué hi faré?

Mentres veji que aquí 's juga,
lo que jo dich: ¡tot va bé!

DE DIJOS A DIJOS

DESDE Roma estiran els cordillets que fan ballar als polítics de la restauració. El Vaticà s'ha compromès formalment a esquivar els perills ab boyna que podrien amenassar el nou reynat pròxim a inaugurarse, pero ab la condició de favor per favor. El nou reynat ha de mantenir a tota costa la prepotencia clerical.

De aquí que ja 's parli de la anulació del decret González, relatiu a las corporacions religioses, a las quals se 'ls doná sis mesos de plasso pera posarse en regla, segons la lley de associacions. Vencia 'l plasso 'l pròxim mes de mars, y en Sagasta s'ha

compromés a escamotejar el decret del seu colega, sense que ni aquest ni ell tinguin necessitat de dimittir. Lo que sembla impossible es que 'l país en massa no s'aixequi contra la frescura y la desaprensió de semblants turronaires. Ja ho sospitavam que 'l decret González era sols una camándula per aparentar qu' en materia clerical se feya alguna cosa; pero may podíam imaginar la vergonya que implica pel poder civil, l' aplanarse tan descastadament a las exigencias del Vaticà. Retirat el decret, se suposa que s'empondrán negociacions pera la reforma del Concordat; pero seguidas aquestas pel reaccionari Pidal, lo qu' es 'l alivio que pugui esperar la nació, ja li dirán de missas.

Els atreviments del clericalisme s'han posat en evidencia ab la destitució imposada a n' en Sagasta, del Sr. Avedillo, gobernador de Zaragoza, a qui aquell poble idolatrava per las sévas tendencias liberals. En Sagasta ha passat per tot a trucos de no perdre 'l puesto, y 'ls clericals, que no han parat fins a conseguir la realisació dels seus propòsits, registran un nou triunfo, en tant que Zaragoza registra un nou moti.

El poble 's llansá al carrer, en manifestació de protesta contra la destitució del Sr. Avedillo: las masses anavan engrescantse y, quan ja comensavan a cremar las portas de la residencia dels Loyolas, sigueren dispersadas per la forsa pública.

Podrá dominarse un moti; pero no será tan fácil extinguir el caliu d' odi que crema en el cor del poble liberal.

Un altra bullanga ha esclatat a San Sebastián; pero aquesta per un motiu més vergonyós. Per majoria de vots decidí l' Ajuntament prohibir que fossin corregudas per aquells carrers vacas encordadas... y ab aixó n' hi hagué prou pera que fossin apedregats els domicilis dels regidors que votaren la supressió, las redaccions dels periódichs que la defensaren, y fins els establiments públichs ahont se reculliren firmas pera demanarla. Tal carácter prengué l' alborot, que no hi hagué més remey que treure las tropas al carrer.

Aixó passa en una ciutat que blasona de molt ilustrada, y que durant la temporada d' estiu serveix de residencia a las institucions. Pero hi ha en ella

molts carlins, y aquests son els partidaris més decidits del bárbaro espectacle de las vacas encordadas.

Ja ho sabem, donchs: molt clericalisme y moltas vacas pel carrer empayant al transeunt, pera que pugni dirse a tota veu:—«¡Aun hay patria, Veremundo!»

Fora de aquests assumptos, res de importancia queda per registrar, com no siguin las huelgas de Barcelona.

La dels obrers del art metalúrgich, que ja fá passa de un mes que dura, continúa ab més empenyo que may, refermantse la resolució de sostenirla, a cada nou meeting que s' efectúa en las Arenas de Barcelona. Las autoridades s' entretenen en encausar als oradors que més ardor desplegan en las sévas peroratas.

La dels descarregadors de carbó dona lloch sovint a represions per part de la forsa pública. Dimecres hi hagué cargas de caballeria en las inmediacions del moll, ferits, contusos y detinguts.

La presó va omlintse d' operaris... Y 'ls patróns cada día més enfadats y dihent que las autoridades no

ls protegeixen, que las autoritats els desamparan. ¡Quí sab! Potser voldríam que 's dictés un bando manant treballar a tothom, las horas y als preus qu'ells volguessin, baix pena de la vida.

PEP BULLANGA

SOBRE LAS HUELGAS

NTRE 'ls treballadors que han hagut de apelar al dolorós recurs de la huelga per obtenir una petita millora en la seva sort, va ser llegida ab verdadera fruición una carta enviada desde Londres per en Baldomero Oller, explicant la situació del treballador en aquella capital, que tant contrasta ab la del obrer barceloní.

Fentse càrrech de la proposició de concòrdia presentada per la comissió del Ajuntament, en la qual se determinava que una comissió mixta de patrons y operaris anés als principals centres industrials del extranger a estudiar las condicions del treball, diu en Baldomero Oller:

«Avuy desitjo invitar a aqueixa comissió a que vingui prompte a estudiar com un obrer a Londres, treballant desde las vuit del mati fins a las set de la tarde, ab dos horas de descans pera dinar, esmorzar y berenar (total nou horas de treball, las que demanan els metalúrgichs barcelonins), guanya 8 y 10 schellins diaris; vingui aqueixa comissió pera estudiar com un obrer espanyol casi no pot menjar carn y aquí la té a 20 y a 30 céntims la lliura.

«Dictami aqueixa comissió com se compra a Londres la equivalencia a un porró de petróleo per uns 20 céntims; una lliura de sucre per 30 céntims, quatre lliuras de pa per 50 céntims y un quintá de carbó per 1'75 céntims.

«Digu aqueixa comissió per qué a Londres pot vestirse bé y a qualsevol preu, y a Espanya es difícil fins gastantshi molt.

«Vingui aqueixa comissió y estudihi aqueix fenómeno incomprendible de que 'ls treballadors a Barcelona, pera fer una excursió a Montserrat tenen que recullir dos rals cada senmana, pera al cap de un any poder permétre's aquest lujo, y ¡quántos mils hi ha que ni aixó poden fer! y com es que a Londres cada diumenje son milers y milers els que recorren distancias majors sis y set vegadas que la que hi ha entre Barcelona y Montserrat.

«Si: vingui lo més aviat possible aqueixa comissió, y tingueu per segur, companys y germans de Barcelona, que la informació ha de dar per resultat que sou acreedores no a lo que demaneu sino a molt més, y a tenir escolas lliures y gratuitas pera 'ls vostres fills, y casas de salut abont se 'us assistesca sense pagar un céntim en els cassos de malaltia y fins en els de anar de part la vostra dona.»

La carta d'en Baldomero Oller ha vingut a posar la mel sobre 'ls llabis del obrer catalá, que fins ara no tasta més que fel y amargura.

Pero ¿a qué es deguda una diferencia tan immensa entre lo que passa a Londres y lo que succeheix a Barcelona?

Ab breus paraulas aném a posarho en clar.

Correspon una part importantíssima a la política de aquells governs, que avants de tot y per damunt de tot procuran abaratar la vida del poble.

No procedeixen, no, com els de aquí, que fan pensar casi todas las cargas sobre la producció y fins sobre 'l consum de las substancias més necessarias a la vida, de tal manera que no pugui arribar l' obrer ni tan sols a reparar las forsas físicas que gasta en l' exercici del treball.

Els gravámens immensos que aquí a Espanya gravitan sobre tot lo que 's produheix, pel mer fet de produhirse, sobre cada una de las operacions a que dona lloch el cambi de productes, pel mer fet de cambiarse, y últimament sobre 'l consum dels mateixos, pel mer fet de consumirse, sería considerat pels governs inglesos com un acte de demencia, com un verdader suícid nacional.

EN UN MITIN DE HUELGUISTAS

L' ORADOR.—Sí, companys: el burgés es el nostre explotador, el burgés es la nostra sangonera, el burgés es el nostre enemich, el burgés...

UN OYENT (interrompentlo).—Noy, tú sí que parlas clar.

L' ORADOR.—Ja veureu, soch llauner; pero quan estich en vaga no faig embuts.

De manera qu' en aquest respecte, la culpa principal de la carestia dels queviures, que tant ve a dificultar en últim extrem la vida del treball y de la producció, recau sobre uns governs insensats y despilfarradors que, no fentse càrrech de la pobresa del país, s' empenyan en viure ab un lujo desenfrenat, mal al ciutadá espanyol tinguin de xuclárseli fins el moll dels ossos.

Ja varem dirho en lo número passat: aquest govern de la monarquia restaurada son els grans burgesos de la desventurada Espanya. Mentres se deixi qu' escorrin al país, no hi ha per aquest solució possible. Per aixó avuy repetirém, que una gran y radical revolució política ha de precedir aquí a Espanya a tot intent de millora social.

Dintre de un Estat abont la vida siga barata, res més fácil que resoldre sobre la marxa todas las qüestions que pugan suscitar-se entre 'ls dos agents de la producció, el capital y el treball. Y aqueixas facilitats aumentan quan per una y altra banda predomina 'l sentit práctic característich de la rassa inglesa.

També al igual que aquí, 'ls agrada enriqueirse als patrons inglesos que inverteixen els seus capitals en las empresas de la producció; pero no son generalment tan mesquins que ho vulguin tot per ells. Ells saben prou que la codicia desenfrenada es botza 'l sach. Y en aquest sentit no regatejan al obrer las milloras compatibles ab la realitat de las cosas, preferint tractar ab operaris que pugan satisfacer de la millor manera possible las sévas necessitats, que no ab parias que careixin fins de lo més necessari a las exigencias de la vida. Millor partit se tira del treball de nou horas ben empleadas, que de onze ó dotze horas abrumadoras. Més apte es un obrer que percibeix un salari remunerador, que aquell que ab prou feynas pugui alimentarse. L' obrer robust y satisfet es un excelent cooperador; l' obrer desesperat, un enemich... Aixó ho saben bé 'ls industrials inglesos, y per saberho procuran que l' operari obtingui las ventajitas qu' explica en Baldomero Oller en la seva carta.

El mateix obrer, per la seva part, guiat pel bon sentit práctic, adelanta en la seva millora, sense tractar d' exagerar las sévas pretensions més enllá de lo que permet la imperiosa realitat. Els obrers inglesos generalment constitueixen poderosas associacions sindicals. Algunes de aquestas associacions han lograt emanciparse per medi de la cooperació. El sistema cooperatiu ha realizat a Inglaterra verdaders prodigis. Pero s' ha de dir que fins las associacions sindicals que no 'l practican, saben ferse respectar sempre. Entre ellas y 'ls patrons, la major part de las huelgas quedan reduhidas a una senzilla qüestió de números: se calcula lo que 's demana y lo que pot concedirse, en relació ab l' estat de cada industria, y aixís se poden resoldre ab més equitat y conveniencia que quan son las passions y 'ls mals consells del amor propi, y la intervenció de determinadas aspiracions purament teóricas y fantasiosas, els que mantenen encés el foch de aquestas lamentables conflictes.

Tot aixó que dihém, creyém qu' es lo que ve a dependre's de la carta de 'n Baldomero Oller, que tant ha cridat l' atenció dels operaris barcelonins.

Si la proposició de avinensa formulada per la comissió del Ajuntament, hagués sigut admesa, hauria pogut anarse a estudiar al extranger lo qu' en Baldomero Oller revela en la seva carta y 'l resultat de aquest estudi, en nostre humil concepte, no hauria sigut de poch profit lo mateix que als obrers als patrons, que avuy estan en pugna.

Aixís y tot creyém que 'ls últims haurian ja de cedir en la qüestió de las nou horas, tal com alguns, segóns noticias se mostran disposats a ferho. Manténir l' actual estat de cosas no 'ls es convenient a n' ells ni als operaris, que ja fa un mes venen mostrantse fermes en el seu empenyo. Lo que per uns y altres s' ha perdut durant aquest mes, ja no podrà recuperarse, lo qual no deixa de ser molt trist.

Apart de aixó, l' enconament de la discòrdia social, cedeix en dany de la nació ja prou depauperada, essent els únichs que se 'n aprofitan els grans burgesos, ó siguin els mals governs d' Espanya.

P. K.

COSAS

Un capellá y un torero, un curial y un militar; moltas teulas, moltas banyas, molts enredos y poch pa.

K. BORIAS W

—Si vols ser de tothom ben respectat (mon antich professor me repeta)

no deixis may de ser, com ets, honrat. En cambi un dia mon amich Enrich que igual que 'l professor es sabi y vell també 'm dona un consell:

—¿Vols que tots te respectin? Feste rich.

Y ara pregunto jo:

—A veure: ¿quí dels dos té mes rahó?

CONGRE Gos

El candidat Pau Llevat va convidat al Estevet a beure en un convit perquè li dongués son vot y 'l feu beure ab un embut.

FÉLIX CANA

Tres enemichs tinch al poble mes dolents que la rampoyna: la sogra y un jesuít y 'l rector de la parroquia.

MARAT DE JUNEDA

Ab un bon morralet penjat al coll va recorrent els pobles Fra Pasqual y com que té palica y mou soroll sempre li donan algo pel morral.

EGO SUM

Conech una dispesera que val mes or que no hi ha, puig que si li donan fabas ella sempre dona entrant.

PEPET

BATALLADAS

U un periódich de Madrid que al duch de Caserta li han otorgat la concessió de un ferrocarril, tenint ja l' expedient aprobat.

El duch de Caserta, sogre actual de la princesa de Asturias, quan anava ab els carlins se dedicava a la destrucció de las

líneas férreas.

De manera qu' en el Decret de la concessió, s' hi hauria de continuar una cláusula, concebuda aixís:

«Se li concedeix la línea, ab la condició precisa de que may, ni quan tingui per convenient tornarse a sublevar l' ha de fer mal bé.»

La junta dels obrers metalúrgichs ha protestat enérgicament contra l' atropello de que 'l dilluns al demati va ser objecte un taller de fundició del carrer de Calabria, per part de una turba que l' invadiren ab las armas a la ma y causaren algun desperfecte. Els autors de l' hassanya portaven molt encasquetada la gorra, y la cara casi completament cubierta ab el tapa-bocas, motiu pel qual no pogueren ser coneguts.

Ha fet molt bé la Junta en protestar, ja que certs excessos únicament poden aprofitar als enemichs de la causa del obrer.

Per fi s' ha descubert el motiu pel qual en aquestos últims temps el batallador Romero Robledo ha guardat un actitud tan pacífica.

A la quinta casa a una seva filla ab un tal senyor Ordóñez, y com a regalo de boda la filla aquesta será agraciada ab el títol de marquesa del Romeral ó de Antequera (el que més li agradi) y 'l pare del nuvi ab el nomenament de senador vitalici.

Y está clar, ab aquestos obsequis, el pollastre de Antequera, s' ha estarrufat tant, que avuy fins sembla un gall.

Un gall com aquell de qui diu el ditxo castellá: «Este gallo que no canta algo tiene en la garganta.»

Una noticia curiosa.

El govern inglés ha donat ordre pera la construcció de dos nous acoratsats que serán els més poderosos del mon. Desplassaran a la friolera de 16,500 toneladas y montarán els canóns del major calibre coneguts.

Traduhida la noticia al llenguatge de la realitat, vol dir que Inglaterra está fentse construir dos nous russinyols, capassos de obrir las portas més resistentos.

¡Malehida siga la civilizació que s' aplica sols a la millora dels instruments de robol!

A Madrid a horas d' ara son molts els que rumian quinas festas podrán ferse 'l próxim mes de maig ab motiu de la coronació del rey Alfonso XIII.

Com si visquessim en el millor dels mons coneguts, tot son ideas, projectes y programas... per divertir al poble.

Y no obstant, si bé 's mira no s' hauria de fer res... Ab els governs que tenim a Espanya ¡bé n' es tém prou de divertits!

En distints punts del Panadés se celebran meetings al objecte de demanar que sigui permés el cultiu del tabaco.

La situació dels agricultors es cada día més desesperada. La major part del ví que 's cull, se queda a las botas, y 'ls trimestres de la contribució van cayent l' un darrera del altre.

Probat está de sobras que 'l cultiu del tabaco produhiria resultats remuneradors en aquella y altres comarcas; pero la Tabacalera s' hi oposa, y 'l govern no té cap reparo en apoyar a una societat monopolisadora, que mentres el país s' está morint de gana, reparteix entre 'ls seus accionistas els més suculentos dividendos.

Y cuidado qu' en el contracte de arrendament hi ha una cláusula en virtut de la qual s' ha d' ensajar el cultiu del tabaco a la Peninsula... Pero com si no hi sigués. L' hora del ensaig no arriba may, perquè la Tabacalera prefereix enviar al extranger els milions que li costa l' adquisició de la primera materia.

Y tot perquè no se sá piga pel clar el negoci escandalós que realisa.

En efecte de 5 a 6 duros quintá li ve a costar unas classes ab otras la fulla que adquireix, la qual després d' elaborada (elaboració que no li surt ni 4 altres 5 duros per quintá) ens l' endossa, reportantli unas classes ab otras 500 pessetas.

Benefici líquit: 445 pessetas per quintá. El 445 per 100 del capital qu' emplea.

Per evitar que 'ls agricultors se fassin càrrech de aquest abus intolerable, 'ls priva fins de guanyarse miserablement la vida, impeditlos el cultiu del tabaco.

Y si tenen mal de cap, qu' ensumin rapé. Vaja n' hi ha per tocar a somatén al crit de ¡Vía fora, lladres!

Els pochos fusionistas que quedan a Barcelona, desde que l' Ajuntament els ha embotellat als tinentes d' alcalde, no hi veuen de cap ull.

Els prou voldrían suspendre a la corporació municipal pero tenen por, perquè avuy la ciutat no aguantaria semblants camorras, y al cap de vall seria mil vegadas pitjor el remey que la mateixa malaltia.

L' altre día un cacich deya:

—Desenganyeuvos: aixó no 's podrà arreglar fins que 'l ministre de la Gobernació reformi la lley municipal, posantli un article fet exprés que digui:

«Tot ciutadá será elegible, mentres pertanyi al cassino oficial de qualsevol dels dos partits monárquichs que tornan en el poder.»

—D' aquesta manera—afegia—tots els regidors serán sempre dels nostres.

***

No estaria mal que 's fes aixís. Sols perquè quedaria demostrat que 'l caciquisme es capás de perdre tot, els bous y las esquellas, la vida y la vergonya.

Demá diumenje, el partit republicá de Barcelona se dirigirá en manifestació pública al cementiri de Sarríá, a depositar coronas sobre la tomba dels valents voluntaris qu' en defensa de la legalitat republicana, sucumbiren el día 11 de janer de 1874. L' acte tindrà gran importancia. Se recomana l' assistencia a tots els nostres correlligionaris.

En la Escola moderna. Bailen, 70, l.ª, demá diumenje a las onze, D. Ernest Vendrell donará lectura a un treball sobre La Dona. Entrada pública.

TARRAGONA, 12 de janer

Continúa l' ensotanat de Sant Joan passant a captar entre 'ls devots; pero aquestos comensan a cansarse y ja no n' hi allargan tants com al primer día. L' obra que 's proposa fer es l' altar major nou, perquè sent el tant maco, vol que també ho siguin las dependencias del matgatzém.

En el carrer de Caballers de aquesta ciutat hi tenen establerta la seva trenyina dos aranyas, de las quals l' una es el cap y l' altra l' bras qu' executa, dedicadas al negoci de l' usura, deixant diners al 80 y fins al 100 per 100. Se parla de un propietari a qui van deixarli 800 duros, y venut el plasso l' van tirar a la miseria; de un altre a qui per 1000 duros que li van facilitar li feren firmar lletras escalonadas a 8 dies vista per valor de 3000 duros y a mes dugas en blanch... Y aixís per aquest estil no vulguin saberne mes d' historias.

VILANOVA DE ESCORNALBOU, 10 de janer

Tenim un mossén gegerut, molt aficionat a fer predicots; pero l' altre día va haver de parar al veure que al públich no li agradava la escena qu' estava representant. Pero ell ray, qu' es un home que s' ho tira tot a la esquena!... Per aixó li fa tan bullo.

CASTELLÓ DE AMPURIAS, 14 de janer

Ha mort el ciutadá Esteve Martí, defensor enérgich de la llibertat y la República. En la passada guerra lluyta contra 'ls carlins a las ordres de 'n Deu d' Olot, en Moreu, en Domenech y demés jefes de voluntaris, distingintse per la seva valentia en la defensa de Tortellá y otras accions de guerra que li conquistaren l' títol de valent entre 'ls valents. En sos últims instants rebutjá las insinuacions que li feren els ratas de confessorianis, manifestant que 'l seu desitj era que l' interessin civilment. La mort de un tan bon ciutadá ha produhit verdader desconsol entre 'ls elements republicans de la comarca.

VILELLA ALTA, 12 de janer

El nostre ensotanat mesqué l' ha donada en predicar a las pollas del mstich galliner, que l' escoltan embadalidas y ab un pam de boca oberta, olvidant lo que diu el ditxo:—No val a badar. Perque badant badant las hi ha donat entenent de que li paguin las predicas a 10 pelats cada una. Y com ellas al tercer sablazo 's lamentessin, las hi va fer una rebaixa de tres pessetas. ¡Quants homes hi ha que donan diners a las donas; y ell en cambi las n' hi fa donar! Tira peixet!

SITJES, 14 de janer

En nom dels republicans, liberals y demés admiradors de 'n Pi y Margall fem constar la nostra més viril y enérgica protesta contra las asquerosas calumnias que li va dirigir el nostre ensotanat desde el cubell mstich, negant rotundament las sevas virtuts, el seus mérits y la seva honrada conciencia. No cal dir que una conducta tan baixa com estrafalaria, va ser censurada per todas las personas de criteri y de sentit comú. Sort que 'ls brams d' ase no pujan al cel.

Per fi han cessat en el seu càrrech de regidors una part de la bretolada del taul de 'n Sardinetá, quedant encare dintre 'l municipi uns quants trinxeraires, que sens dupte esperan que 'l poble 'ls tregui a cops d' escombria. També han pres possessió 'ls nous regidors J. Mitjans, J. Carbonell, el Llargandá, en Carrasquet, en Bacalao, els dos primers socialistas y 'l resto conservadors y fills de la santa tupidina. També han entrat al servey de 'n Sardinetá, en calitat de lacayos, el ganapia de Nas de Uro y 'l mussolés de l' Arrossaire. Creyém que 'ls regidors socialistas tindrán la suficient energia per no permetre que 'l poble de Sitjes continuhi sent víctima de aquesta colla de vividores.

Un suscriptor de Montanyana 's queixa de que 'ls números que se li envían ab tota puntualitat, quedan devogadas detinguts cinch y sis días a causa del administrador de correus. Algunes vegadas no se li entregan fins qu' ell mateix va a recullirlos. Y aixó encare es millor que no que se li passin. Perque 'l reparto de la correspondencia está confiada a dos criaturas, y succeheixen cosas com la següent. El rector de Torrevaró veient que un de aquells nens portava un número de LA CAMPANA, li prengué y l' esquiná en mil trossos. Hi ha testimoni de aquest fet que constitueix un verdader atac a la propietat agena. De manera que 'l nostre suscriptor pot portar la qüestió als tribunals, en la seguretat de que obtindrà justicia.

BARCELONA, CLERICAL

Hi 'm trobo ab el Quirse, un pagés de l' alta montanya, que allá al seu poble li diuhen el Sonso.

—Hola, Quirse ¿vos per aquí?

—Hi baixat per quatre diligencias, y demá me 'n torno cap al cau.

—¿Cóm l' heu trobat aquest Barcelona?

En Quirse va fer la mitja rialleta, pero no digué una paraula.

—S' ha fet mes gran que 'l vostre poble, ¿veritat?

—Gran, sí; pero...

—¿Qué? Digueu, no tingueu por que m' enfadi.

—Pues que desde l' última vegada que jo havia estat aquí, reparo que ha perdut molt.

—¿En quin sentit?

—En el sentit de lliberal y adelantada. Tanta fama que vol tenir en aquest terreny, y permetim que li digui, si fa ó no fa está a l' altura del meu poble.

—¿Barcelona?

—Sí, senyor; net y clar, ó sínd perquè m' ho pregunta. Barcelona, l'antiga Barcelona, tan democràtica y progressista, es avuy una ciutat clerical.

—Pero ¿d' ahont ho haveu tret aixó?

—De lo que acabo de veure ab els dos ó tres días que fa que soch aquí.

Y en Quirse, el *Sonso*, va comensar ab molta pausa una relació de las sevas observacions.

—Figuris que la primera diligencia que tenia que fer era al carrer de 'n Cuch. M' arribo als barris de Sant Pere, 'm poso á buscar, y, ara li fan el mánech. Cuch, Cuch... ¿qué s' ha fet del carrer de 'n Cuch, aquell antich carrer ahont jo havia vingut tantas vegadas?

—Y us van trobar ab que li han cambiat el nom.

—Aixó mateix! Aixís va dirme'ho un municipal, després de tres horas de rodar com un ximble. «Li han mudado el nombre, y ahora se 'n dice calle de la Virgen del Pilar.»

—Bé! La veritat es que alló de Cuch...

—Y alló de Gruní, y Espolsasachs, y Infern, y Arch de Bufanalla?... No, senyor, no: el nom del carrer de 'n Cuch va cambiarse, no porque fos més lleig que 'ls altres, sino porque—aixís va explicar-m'ho un vehí—una colla de beatos van demanarho.

—Aneu dihent.

—Surto del carrer de 'n Cuch, ja feta la diligencia y passant per la Gran-Via, no molt lluny del passeig de Gracia, davant d' una casa qu' están renovant, te m' hi veig un lleterero que diu: «No se permite blasfemar.» ¿Qué significa aquesta advertencia? ¿Que á las demás obras pot renegar-se tant com se vulgui? No: aquest lleterero es senzillament una manifestació devota, d' una devoció que á Barcelona may s' havia vist. Al meu poble 's blasfema ó no 's blasfema; pero may se li ha correngut á ningú posar avisos á la porta, dihent ahont se permet y ahont no 's permet blasfemar.

—Una flor no fa estiu...

—Donchs ara n' hi daré tot un manat, y veyam si aixó farà estiu ó primavera. Tirant passeig de Gracia amunt, trenco pel carrer de Provensa, ahont tenia que portar un recado, y davant de lo qu' era palau del conde de Benloch, reparo sobre 'l portal de dugas casas vehinas y novas de trinca, un cor de Jesús molt ple d' esculturas y guarnicions. ¿També 'n diu una flor d' aquests adornos?

—Teniu rahó... Es una moda nova.

—Moda que va extenentse extraordinariament, per lo que hi vingut observant. A la plassa del Pi hi he vist una casa acabada de fresch ab una capelleta á la fatxada. A la cantonada del carrer de la Boqueria, allá ahont avans hi havia un mantegayre que venia unas faixas molt bonas, hi han fet també una casa de pedra ab una santa posada al cantó.

—Ja l' he vista.

—Vaig per la ciutat, y per tot arreu me trobo ab iglesias novas; surto al ensanxe, y á cada cinquanta passos me topo ab un convent. Miro al diari, y en la secció religiosa hi veig una colla de funcions qu' esparvera; repasso las esquelas fúnebres, y casi tothom ha mort després d' haver rebut els sants sagraments y la benedicció apostòlica... ¿Sab qué vol dir tot aixó?

—Que aquí hi ha molta hipocresía.

—¡Ca, hipocresía!... Si en el fondo no hi hagués alguna cosa de debó, no 's veuria lo que 's veu. Créguim: á pesar dels seus alardes de liberal y avansada, Barcelona es una ciutat clerical, una especie de Vich... sino que no s' hi fan llangonissas.

—Veu's aquí lo que va dirme'ho 'l Quirse, un pagés de l' alta montanya, que allá al seu poble li diuen el *Sonso*.

FANTÀSTICH

AL TORNARSE A OBRIR LAS CORTS

El discurs que farà en Sagasta

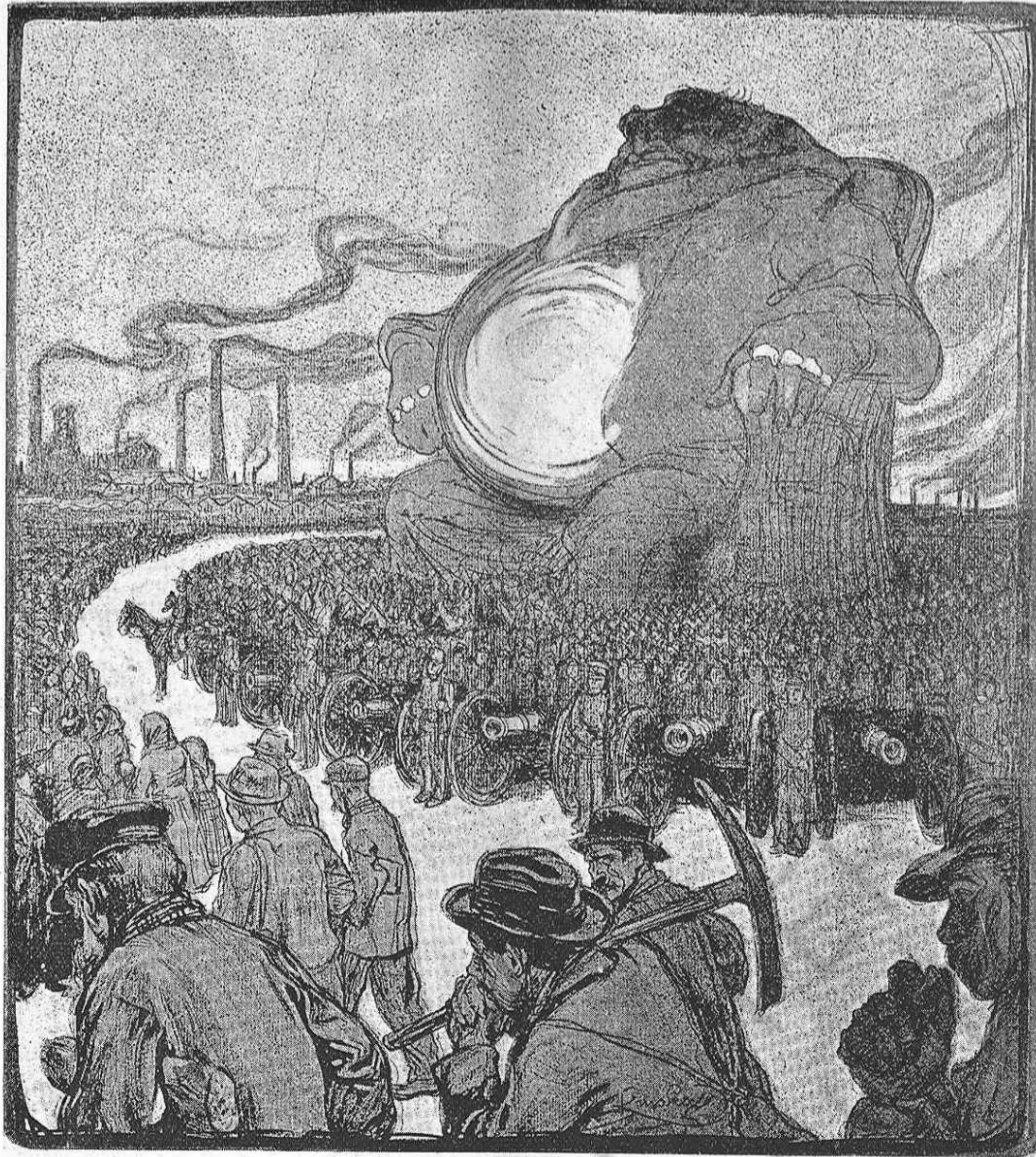
—Senyors: Donant ff al descans, qu' en realitat us tocava després de la llarga feyna que vau fé en pocas senmanas, plens de santa abnegació torném á empendre la tasca, decidits á continuar la fructifera campanya que ab un ardor sense límits estém realisant *pro patria*.

Durant aquest interregne, no us penseu que 'l que ara us parla hagi dormit ni un sol día. ¿Jo dormir, quan veig qu' Espanya té fixos els ulls en mí, esperant veure's curada, gracies als meus específics, de las vintitres mil llagas que las guerras, en Silvela, el temps, las ordres monásticas, els franc-masóns, els carlistas, l' ona negra y l' ona blanca li han causat darrerament?... ¡May!... Sé molt bé que 'l meu càrrech es càrrech de sacrifici; sé que represento l' àncora de la gran nau del Estat, y en aquestas circumstancias no tinch el dret de dormir, ni 'l de dá una passejada, ni 'l de jugá un rato al *tuti* ni sisquiera 'l de mocarme.

Día y nit, denatí y vospre, fassi fret, fassi bonansa, sigui dilluns ó divendres, sigui dijous ó dissapte, tant si 'l peroné 'm fa mal com si se 'm ressent la barra, sé que sols tinch un deber; el deber de fer de pare d' aquesta noble nació; el deber d' encaminarla per las vías del progrés, trayentla d' una vegada del llot hont sos enemichs l' han enfonzada ab sas manyas.

¡Ah, senyors! No desmayeu: la empresa es grossa, titánica; pero ab el vostre concurs y treballant ab la trassa que fins ara heu demostrat, espero salvar la patria y demostrá al univers que la rassa de Numancia, de Bailén y de Girona, que algú creya ja enterrada,

La caricatura al extranjero

La llibertat (segons els burgesos).

(De L'Assiette au beurre, de Paris)

encare paga 'l copú y encare diu: ¡Viva Espanya!

El discurs que hauria de fer

—Senyors: Ja hi torném á ser; ja torném á tení en marxa el teatro de putxinetis que per cumplí ab lo que marca la santa Constitució armém aquí cada tarde.

Durant aquestos curts días de vacaciones benauradas, suposo que, igual que jo, no hauren pensat ab mes patria que la que tots ens tapém ab la trinxa de las calsas.

¡La patria!... No siguéim noys. ¿Qué se 'ns en dona á nosaltres d' aquest mito sense such que á tants ximples entussiasma? La patria no es el progrés, ni 'l benestar de las masses, ni 'l respecte dels de fora, ni 'l carinyo dels de casa.

¡Sí qu' estaríam ben froscos si á la nostra edat encare ens trobessim respirant aquestas auras románticas! La patria, estimats amichs, es fer lo que fem nosaltres: tirars' ho tot á l' esquena, cobrar puntualment la paga, deixar que rodi la bola, fumar brevas de l' Habana, y riure's del porvenir y l' ànima que l' aguanta.

¡Ah, senyors!... Diguemho clar: aquesta cómica farsa ¿no 'ns amat bé fins avuy? Pues ¡que durí! ¡A continuarla! Vingan projectes de lley, vingan dos ó tres sanallas de trascendentals reformas, vingan arengas ben llargas parlant del bé del país y de las glorias passadas, vingan discusions bonicas é interpelacions dramáticas, y vinga escampar promesas á grapat, á carretadas, que 'l prometre no fa pobre y aquí 'ls mansos may s' acaban.

¿Esten ab lo que jo diech? Donchs ¡amunt la moixiganga! Pareu de riure un moment y erideu tots: ¡Viva Espanya!

C. GUMÁ

VARIETATS

UNA ESTATUA

Aquí á Espanya se n' aixecan moltas, las més d' ellas inmerescudas. A Barcelona s' ha demostrat que pot tenir estatua en una plassa pública, qui si-gui prou rich per costejársela.

L' *arjant fait tout*, fins home estatuable de un qual sevot que no hagi tingut altre mérit que guanyarlos donant garrot al próxim.

L' estatua á que 'm refereixo s' erigeix en una població del estat de Texas (Nort-América); es de bronze daurat y está dedicada á un obscur obrer, que va morir sense deixar un céntim. S' anomenava Drake, un nom que no diu res á la imaginació.

Si al morir li haguessin dit:—Mira, Drake, alguns anys després de la teva mort, serás glorificat y se

t' elevará una estatua—crech que ab l' últim badall de l' agonía hauria llansat una rialla de despreci.

Y no obstant en Drake era digne de aixó y molt més.

El sigué qui quaranta anys enrera doná 'ls primers cops de picot sobre 'l terreno rocallós de Texas, dels quals n' havia de surgir una font de oli mineral, y una gran riquesa.

Poch se 'n pogué aprofitar el pobre obrer autor del descubrimient, y no obstant en aquell recó de terra perduda, s' hi aixeca avuy una gran ciutat, 10.000 barrils d' oli s' extrahen diariament de las entranyas de la terra, y fins un rey dels olis impera sobre un trust dels més poderosos dels Estats Units, possehint una fortuna de alguns milers de milions.

El rey del oli es qui ha costejat l' estatua del obscur miner.

Una estatua simbólica del treball vensut y de l' especulació triunfal, que vé á ser com una flor nascuda entre 'ls fems de la explotació y de la concupiscencia.

ANÁLISIS DEL ROBO

Copio de un periódich americá 'l següent estudi sobre 'l robo:

«Apodereuvos de un milió de dollars—diu—y als ulls del mon *haurcu donat un cop genial*.

»Apropieuvos de cent mil dollars, la cosa va agravantse, y comensa ja á parlarse de *irregularitat*.

»Als mil dollars, comensa la *ilegalitat*, que 's transforma en *abús de confianza*, desde 'l moment en que la suma sustreta no passa de cinch cents dollars.

»Preneu-li el vostre vehí cent dollars y 'us dirá *lladre*. Escamotejeu-li solament cinquanta y 'us dirá *facinerós*.

»Pero sobre tot, per gana que tingueu, gardeuvos molt de robar un trist crostó de pa. El día que tal fessiu se 'us diria que *haviau declarat la guerra á la societat*, els tribunals vos castigarían durament, y tothom fugiria de vos com de la peste.»

Per la traducció, P. DEL O.

N Sagasta ho ha dit:

El governador de Barcelona, Sr. Socías, ho fa molt bé, y no hi ha motiu pera remoure'l.

Y amigo, quan en Sagasta ho afirma, la cosa no té retop. Senyal que la permanencia de 'n Miqueló convé molt á la *higiene*... política y al *joch*... de las institucions.

Cosas que passen al Palacio de Justicia de Barcelona.

Un agutzil es cridat pel jutje al séu despaig: se n' hi va, y quan ne surt se troba ab que li han robat la capa que havia deixat penjada en una perxa.

Y ara jutjin per la mostra: Si roban agutzils,

¿cóm podém estar tranquils á dintre de casa nostra?

Una frase d' en Sagasta:

—A Espanya no existeix la qüestió social: no hi ha sino uns quants alborotadors y res més.

Crech que 'n Sagasta, quant més vell se fá, més li creix el tupé.

Avuy per avuy no sols li quita la vista y l' oído... Fins crech que se li xucla l' enteniment.

L' escena á Miranda de Castañar, poble de la provincia de Salamanca.

Hi acut días enrera un agent executiu al efecte de cobrar els débits per contribució y cédulas personals, y 'l poble en massa s' amotina al toch de somatén de tal manera, que mentres els uns demanan el cap de aquell fulano, 'ls altres se posan á cantarli un ofici de difunts.

Protegit per la guardia civil, l' agent va lograr escapularse, deixant abandonada tota la documentació en poder del poble.

En vista de tals hassanyas pot dirse que al Castañar son molt bonas las castanyas; pro un xich duras de pelar.

Continúan las vexacions ab motiu de las *huelgas*. La policia judicial, agafa á qui li dona la gana, y encare que després el jutje posi en llibertat als detinguts, no trobant motiu de cap mena per entaular procés, no per aixó la policia judicial se dona per entesa y las detencions arbitrarias continúan, y lo que no va en perjudici, va en disgustos.

Está vist qu' en un país tan desballestat com el nostre, els que haurían de servir pera mantenir la tranquilítat, son els primers que la pertorban.

Y aixó que las garantias constitucionals no están *suspenas*.

Pero están *reprobadas*... qu' es com si diguessim: han perdut el curs.

Dilluns acudiren al Moll un gran número de treballadors de la descarga del carbó, y haventse negat á treballar, per no accedir els amos á las sevas pretensions, se 'ls obligá á retirarse, fentlos passar un á un com si diguessim per las baquetas, entre una doble filera de policias y guardia-civils.

Y mentres passavan els anavan palpant per veure si portavan cap arma á las butxacas.

Aixó es senzillament indigne, y no hi ha cap ley que ho autorisi.

Apesar de tot, un d' aquells treballadors va tení una frase plena de sorna y molt graciosa:

—Aixó que fan de palparnos, no es que 'ns escorcollin, es que 'ns *buscan las pessigollas*.

Y un altre va dir:

—Donchs, mira, noy: si 'ns las arriban á trobar crech que *riurém*.

L' eminentíssim está que no cab á dintre la pell, desde que ha rebut una carta de 'n Rampolla, felicitantlo en nom del Papa, per la seva última pastoral.

Quedém, donchs, en que aquí á Espanya per lo menos, el liberalisme es pecat.

En cambi á Fransa, segons els últims textos del Vaticá, peca 'l católich que no accepti la República francesa, y conspiri contra aquell govern.

¿S' extranyan d' aquesta inconseqüencia?

Donchs fan mal, ja que segons els últims adelantos de la gramática parda, la paraula *papa* es masculina y femenina á la vegada. De manera que lo mateix vol dir un *papa* que una *papa*.

Un inventor de Cracovia ha anat á Russia, al objecte de oferir al Tsar un vestit blindat de seda, de tal manera construhit que no poden atravesarlo ni las armas blancas, ni 'ls projectils de las armas de foch.

Un verdader salva-vidas de reys.

Pero ¿qué volen que 'ls digui?

Pera salvar la pell, crech que 'ls reys tenen un medi més segur que cap, y que no consisteix pas en vestirse, si no en despullarse.

Despullantse del manto real y la corona, crech que podrián viure mes tranquils que no engabanyats ab el vestit de seda del inventor polach.

Dona gust ser catalanista, y ferse agafar.

A uns joves gironins que van xiular als cacichs de aquell Ajuntament els posaren presos... y una multitud els acompañá á la cangrí aplaudintlos y victorejantlos.

Un cop allá, vinga rebre visitas, felicitacions, capsas de puros de l' Habana, ampollas de vins generosos y de xampany, y fins un colossal porró plé de garnatxa.

Y 'l día següent, acabat el tiberi jalsa, al carrer tothom en llibertat baix fiansa, pera rebre al sortir de la presó las mateixas aclamaciones y 'ls mateixos aplausos que al entrarhi.

¡Ab aquesta mena de torments, res mes agradable que ser mártir de la santa causa!

Pero ¡y que burro es el govern!

Ab la qüestió de las didas y del viverón se comprén que entre 'l personal de l' alta política s' han produhit tals diferencias, que hajan donat lloch fins á la formació de bandos, els uns partidaris decidits de la llet de cabra.

Se tracta de mamar... y en materia de mamar tots son técnicos.

Comensin á cordarse la americana.

«El ministre del ram prepara un nou tractat de amistat entre Espanya y 'ls Estats Units.»

A favor de un tractat de amistat per aquest istil, els nostres bons amichs varen pisparnos Cuba, Puerto-Rico y las islas Filipinas.

Y ara als tres anys de aquesta feta 'l govern sagastí 'ls hi diu:—Tot aixó no ha sigut res, y tan amichs com antes.

Per si algun día se 'n tocan las consecuencias, donemne desd' ara las gracias, á uns governs que, després de tot, no tenen cap motiu pera corretjirse ni per escarmentar, desde 'l moment que 'l poble no 'ls ha exigit la responsabilitat á que 's feren acree-dors per las sevas torpesas y per las sevas traicions.

Pel camí que aném

Gracias á las tramoyas dels yankees, serà elegit president de la Isla Cuba'l Sr. Estrada Palma. El qual se suposa qu' está en connivencia ab el govern dels Estats Units que vol á tota costa anexionarse l' isla.

Sent aixís, fins l' apellido del primer president resultarà un símbol. ¡Palma!

Com si diguessim: la palma del martiri.

L' amor á las cosas passadas fa que 's conservin determinadas institucions anacròniques, com la monarquia, l' iglesia oficial y altrás que ja no tenen rahó de ser.

De la mateixa manera, y per iguals motius hi ha qui s' empenya en la conservació de certes ruínas.

Pero quan entre las ruínas s' hi amagan verdaderas quadrillas de bandolers, que 's dedican á assaltar al descuidat transeunt, lo millor que pot ferse es prescindir de romanticismes, atendirse á la realitat y en quant á las ruínas-amagatalls destruhirlas, arrasarlas, ferlas desapareixer per sempre mes.

A Inglaterra, á Fransa, á Alemania, á Italia, als Estats Units, á todas las nacions civilizadas, quan surgeix un conflicte de treball, els governs estudian la qüestió, desitjosos de resoldrela ab equitat y justicia.

Unicament á Espanya, s' aplica á aqueixa classe de malalties el procediment bárbaro del garrot, del sabre, del fusell, de l' empresonament y dels consells de guerra.

Tant sols pera fugir de aquest sistema de brutalitat, deurían las classes obreras acullirse unánimement al amparo de las solucions republicanas, que aquí á Espanya son las únicas, que han de mirar per la dignitat del home.

Una mare de sis fillas va sortir de casa un día, sense observar que tenia un forat á las faldillas.

Y en Pere de las patillas, qu' es un manyá molt tronera, ab la cara un xich riallera li va dir sens reparar:

—Miri, senyora, que va foradada del darrera.

Trobantse convalecent de una grave malaltia, el marit de la Maria ja menjava de valent.

Y reforsant l' aliment per satisfé 'l seu dalit, diariament á la nit li comprava ella un llusset, y ensenyantlo deya:—Aquest es el llus del meu marit.

La viuda del senyó Gil, dispesera tabalista, té un forneret molt bromista y un sagristá molt tranquil.

Y com que té un bon parmil, fan brometa, y ella está, segons me van explicá, ab aquests, d' alló mes bé, puig, de día té 'l forné y de nit el sagristá.

J. ALAMALIV

Un bromista deya:

—Personas hi ha al mon que may están satisfetas. Sé de un individuo que anyora l' época felis en que tenia ulls de poll.

—¿Cóm s' explica una cosa tan estrafalaria?

—Senzillament: anyora l' época en que tenia ulls de poll, desde que á conseqüencia de un descarrilament, varen tenirli que amputar las camas.

Un senyor ha sigut cridat á prestar declaració davant del jutje en una causa sobre desordre públich.

Cuyt ja d' esperar-se per espay de mes de tres horas, pregunta al agutzil:

—¿Sab si n' hi ha per molt?

Resposta del agutzil:

—No, senyor: no mes falta un altre lladre, y desseguida entrarà vosté.

D. Ciriach, entra en el cassino fondament impresionat.

—¿Qué li passa D. Ciriach?—li pregunta un seu company.

—No ho vulgui saber... no ho vulgui saber... Figuris que ara mateix, en aquest precís moment, acabo de sorprendre á la meva dona en brassos del meu millor amic.

—¿Y no l' ha estrangulat?

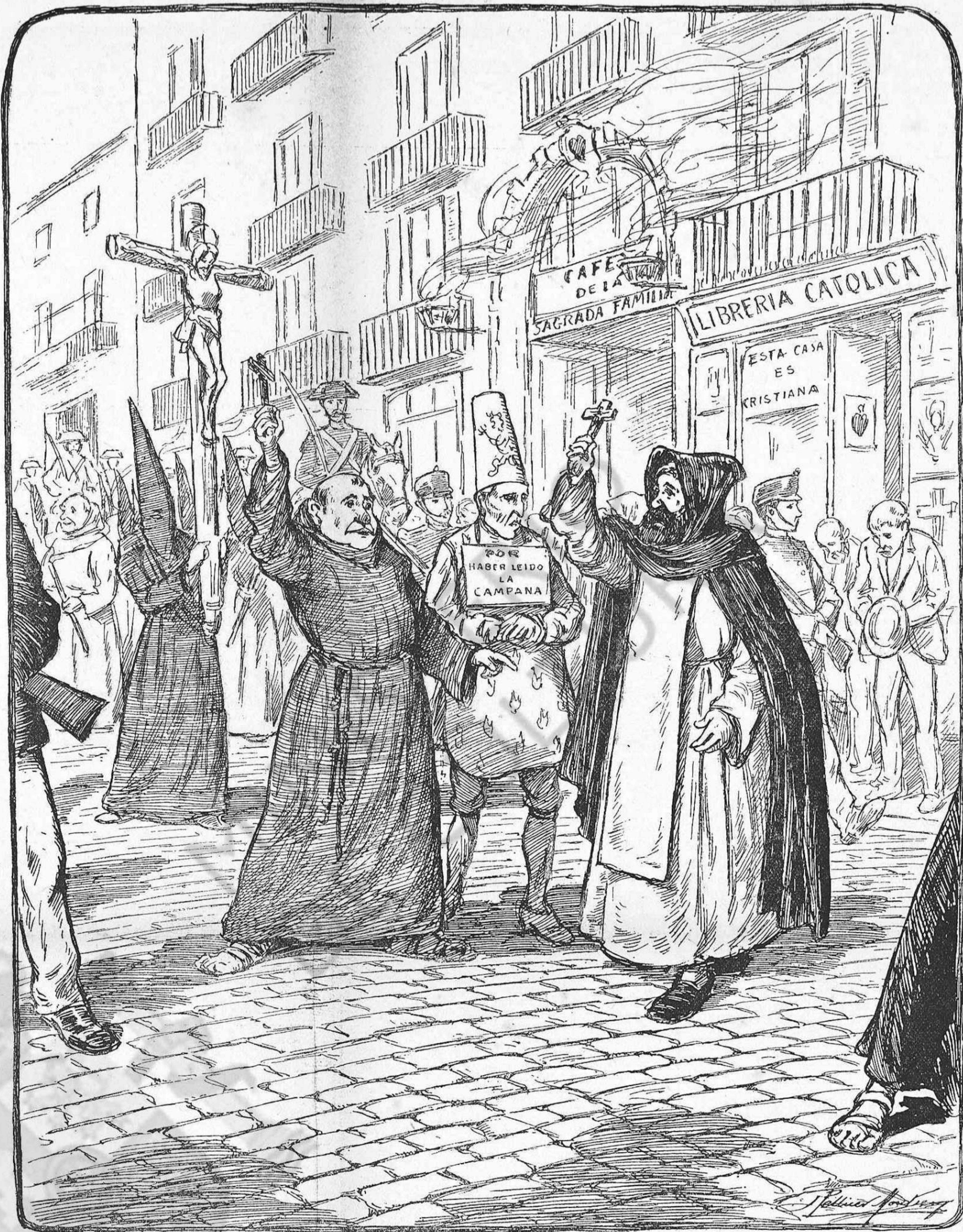
—Y que havia de matarlo, si l' infame 'm deu 15,000 pessetas!

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—A-vi-la.
- 2.ª ANAGRAMA.—Magre—Germá—Marje.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Lluyta de cacichs ó las eleccions de regidors.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICO.—Camisero.
- 5.ª GEROGLÍFICO COMPRESO.—Granotas.

Han endevinat totes ó part de las solucions del número anterior els caballers: A. Ribas LL., Lluís Parés y B., J. Piculin, Musclus, Un colomá de Valls, F. M. Sala, Antoni Feliu, B. Leugim, Joan Bobé, Pilar Soler.

Un dels quadros que 's veurían en nostras grans capitals, si per vergonya d' Espanya triunfessin els clericals.

XARADA

En Paco, prima segona tersa, tan á la quart-cinch, que en aquest moment sostinch que ni 's mira cap mes dona; y com la noya també á n' ell li porta total, lo llas matrimonial, se farà per sant Sevè.

ANTONI FELIU

ANAGRAMA

—¿Que tens gana, amic Marsal?

—No, ja he tot, ab en total.

ANTONI FELIU

TRENCA-CLOSCAS

CLARA CAMPINS
Y GRIFOL

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo nom y apellido de un eminent repúblich.

JOAN BEBÉ

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horizontal: prenda de vestir. Segona: dignitat eclesiástica. Tercera: moble d' estudi.

ANTONI FELIU

GEROGLÍFICO

×
DENGUE
VI
III
TJ

ALBERTET DE VILAFRANCA

Caballers: J. Piculin, Musclus, Un colomá de Valls, F. M. Sala, Antoni Feliu, B. Leugim, Seraff Finchs y Finit, Efépeo, Joan Bobé, Joan Cassi, Federal y Torra Castanyas: Una cosa es la bona voluntat y la justicia es altra cosa.

Caballers: A. Ribas LL., Joan Ruiz y Torras, Bianchi, Joseph Gorina Roca, Joaquim Saragmè, Saloyam y Una societat anónima: De mica en mica s' ompla la pica.

Caballers: Andresito: Es molt incorrecte. Com mes aném menos valém.—Fidel Frifol: Volfam dir qu' es de lo millor que 's coneix en el género de lo impublich.

—E. Zola y Bé: Las cantarellas no están á la altura topográfica de Sant Martí de Provencals.—Antoni F. Massana: Si estás ben verificada podria aprofitarse; de gracia no n' hi falta.—Lluís G. Salvador: No podem fer constar lo que 'ns demana per motius fàcils de compendre. Lo mes lògich sería que vosté 'ls exigís una rectificació per evitar reincidencias. Agramim, no obstant, las protestas de sincer afecte que 'ns dedica. Lo qu' envía ho guardarem per una CAMPANA doble.—Aiger Elies F.: Aquesta cansó d' hivern no 'ns ha fet ni fret ni calor.—A. Carrasca Gayan: La poesia es aixurada. Aceptada y gracias.—Pistrachs Llambrechs: El seu vers ens ha entemtit tant que 'ns hem quedat com el pa tou.—Eugeni

Janer: Es del género de las innocentadas qu' avuy ja no s' estilan.—E. Argilaga: Es defectuosa y vagorosa. Aprofitarem dugas cantarellas.—Manel Doménech: Hi hem passat ratela ab el llapis vermell. No 'l sabém.—Pere Ballana: Ens agradan torradas.—Joseph Batista: No val á parlar d' aixó, y menos ara; aquestes assumptos déixils per gent com en Sanz Escartín... ó com en Socías.—F. Carreras P.: Rebudas las dos xaradas.—J. Gonzalez: El dibuix que 'ns envía es dels que quedan presents per tota la vida.—Jaume Gonzalez: Y vosté envihin sovint que 'n farém col·lecció.—Ll. Massó: Ho llegirém ab calma.

A PUNTA DE PLUMA

POR ALFREDO CALDERÓN

Tomo 79 de la Colección Diamante

Un tomo, Ptas. 0'50

NUEVA EDICIÓN EN COLOR

TARJETAS POSTALES ANTI-CLERICALES

5 céntimos una

La colección de veinte dibujos, Ptas. 0'75

EL PROCESO DE CRISTO

POR

Francisco Pi y Arsuaga

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª